

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-4-39

(Muafiyet)

Karar Sayısı : 13-55/769-328

Karar Tarihi : 27.09.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : Kenan TÜRK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER: Canan İÇEL, Tuğba YILMAZ, İbrahim Ethem SEZER

C. BİLDİRİMDE

BULUNANLAR : Akbank T.A.Ş.

Temsilcisi: Av. Turgan GÜRMENT

Mete Cad. No:12/7-8 Taksim/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Akbank T.A.Ş. ile Odea Bank A.Ş. arasında imzalanan 09.04.2013 tarihli "BANK'O CARD AXESS Kredi Kartı İşbirliği ve Marka Lisans Sözleşmesine" muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 10.05.2013 tarihinde giren başvuru üzerine düzenlenen 12.09.2013 tarih ve 2013-4-39/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Ön İnceleme raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; bildirim konusu sözleşmeye 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet tanınması gerektiği ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

- (4) Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarları "çok markalı kredi kartları ihracı pazarı" ve "üye işyeri edinme pazarı", ilgili coğrafi pazar ise "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

G.2. Bildirim Konusu Sözleşme

- (5) Akbank T.A.Ş. (Akbank) ile Odea Bank A.Ş. (Odea Bank) arasında 09.04.2013 tarihinde Bank'o Card Axess Kredi Kartı İşbirliği ve Marka Lisans Sözleşmesi (Sözleşme) imzalanmıştır. Bildirime konu bu Sözleşme ile Odea Bank tarafından çıkarılan Bank'o Card Axess kredi kartlarının, kuralları ve işleyişi Akbank tarafından belirlenen Axess kredi kartı uygulamalarından ve bu uygulamaların altyapısından yararlanarak Axess üye işyerlerinde kullanılabilmesini, bu kullanım esnasında tarafların hak ve yükümlülüklerini ve 'Axess' markasının Odea Bank tarafından kullanımına ilişkin esasları düzenlenmektedir.

G.3. Değerlendirme

G.3.1. Sözleşme Hükümlerinin 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi

- (6) Akbank ile Odea Bank arasında kredi kartı programını paylaşmak üzere imzalanan Sözleşme, yatay işbirliği anlaşmasıdır.
- (7) Bildirim konusu Sözleşme'nin; (.....) içeren Ek-1'in 2.2. maddesi, (.....) belirten EK-1'in 2.3 ve 2.5. maddeleri ile (.....) dair 2.4., 2.6., 3.4. ve 3.6. maddeleri Odea Bank'ın rekabeti tesis eden unsurlarda özgürce karar almasını engelleyerek rekabeti kısıtlamakta ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmektedir. Bu çerçevede anılan Sözleşme'ye Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit verilmesi mümkün değildir.

13-55/769-328

- (8) Öte yandan, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında incelendiğinde, Akbank ve Odea Bank'ın her iki ilgili pazarda da birbirine rakip konumunda oldukları ve taraflar arasında yapılan Sözleşme'nin dikey bir ilişkiye yönelik olarak düzenlenmediği görülmüştür. Bu hususlar dikkate alındığında, bildirim konu Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Tebliğ'in kapsamında değerlendirilemeyeceği neticesine varılmıştır.

G.3.2. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (9) Bir sözleşmeye bireysel muafiyet tanınabilmesi için 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde öngörülen iki olumlu iki olumsuz koşulun birlikte sağlanması gerekmektedir:

- Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması

- (10) Bildirim konu Sözleşme ile amaçlanan, Odea Bank'ın Bank'ö Card Axess kredi kartını çıkartması ve bu kartın Akbank ve Odea Bank üye işyeri ağı dâhilindeki işyerlerinde kullanımının sağlanmasıdır. Böylece Odea Bank yeni işyeri anlaşmaları yapmasa dahi Akbank'ın üye işyerlerinden faydalanabilecek, ilgili ürün pazarına girme imkânı elde edecek, alt yapı yatırımları yapmak yerine Akbank'ın geniş altyapısından faydalanabilecek ve yeni POS maliyeti üstlenmeyecektir. Zira bankaların POS cihazı yerleştirmek için katlandıkları maliyetleri bankalar arası işlemlerde uygulanacak takas komisyonuna yansıttıkları bilinmektedir. İhraççı banka tarafından kabulcü bankadan alınan takas komisyonu, kabulcünün bunu üye işyerine; üye işyerinin de bunu fiyatlar yoluyla tüketiciye yansıtmasıyla ekonominin bütünü açısından bir maliyet haline gelmektedir. Söz konusu işbirliği bu anlamda taraf bankalara bir maliyet avantajı sunacak ve bankaların kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanmalarına olanak tanıyacaktır. Odea Bank'ın yeni çıkartacağı Bank'ö Card Axess kredi kartı, Axess kredi kartının alt yapısından faydalanmasının yanında Axess kredi kartının chip para kazanımı-kullanımı, taksitli işlemler gibi müşteri bağlılık uygulamalarından da yararlanacaktır. Belirtilen hususların neticesinde bildirim konu Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (a) bendi kapsamında ekonomik iyileşme ve gelişmeyi sağladığı anlaşılmıştır.

- Tüketicinin bundan yarar sağlaması

- (11) Dosya kapsamında değerlendirilen Sözleşme ile birlikte Odea Bank'ın Bank'ö Card Axess kredi kartları kullanıcılarının durumları incelenecek olursa, Türkiye'nin en yaygın üye işyeri ağlarından birine dâhil olarak alışveriş yapma imkânına sahip olmaları tüketici yararı açısından önemli bir husustur. Bunun yanı sıra Bank'ö Card Axess kredi kartı kullanıcıları Axess kredi kartının chip para kazanımı-kullanımı, taksitli işlemler gibi müşteri bağlılık uygulamalarından da faydalanacaklardır. Diğer taraftan, kredi kartı pazarı çift taraflı pazar özelliğindedir ve bu pazarlarda bir arz edici tarafından sunulan aynı ürüne karşı birbirini etkileyen iki farklı talep söz konusudur. Bir diğer ifade ile sunulan bir mal veya hizmeti talep eden iki farklı müşteri grubu söz konusudur. Bunlardan ilki kart kullanıcıları ikincisi ise üye işyerleridir. Kart kullanıcıları bakımından, kredi kartı ne kadar çok üye işyerine sahipse karta olan talep o oranda artmaktadır. Aynı şekilde bir kredi kartı ne kadar çok tüketici tarafından kullanılmaktaysa üye işyerlerinin o kredi kartının POS'unu kabul etmek konusundaki istekleri artacaktır. Kart kullanıcıları ve üye işyerleri arasındaki bu pozitif dışsallık nedeniyle, tüketici boyutundaki bir fayda artışının diğer bir tüketici grubu olan üye işyerine yansması söz konusudur. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (b) bendine düzenlenen koşulu da sağladığı belirlenmiştir.

- İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması

- (12) Taraflar arasında imzalanan Sözleşme'de (.....) ilişkin hükümler yer almaktadır. Üye işyeri komisyonunun ve üye işyerlerinde uygulanacak diğer koşulların ortaklaşa belirlenmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinde belirtilen mal veya hizmetlerin alım ya da

13-55/769-328

satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi halini teşkil ettiği ve rekabeti sınırlayıcı bir nitelik taşıdığı açıktır.

- (13) 2012 yılı itibarıyla POS ciroları bakımından hesaplanan pazar paylarına bakıldığında Akbank'ın kredi kartı pazar payı (.....)'dir. Odea Bank'ın ise kredi kartı pazarına yeni girecek olması sebebiyle söz konusu pazarda pazar payı bulunmamaktadır. Bu çerçevede, bildirim konu anlaşma sonucunda pazarda herhangi bir daralma gerçekleşmeyecektir. İşbirliği sonucunda ilerleyen dönemde Axess kredi kartı sayısında artış yaşanacaktır. İşlem hacmi bakımından gelecek dönem pazar payı dağılımı diğer banka kartlarının performansına da bağlı olduğundan, artış/düşüş yönünde yargıya varmak mümkün değildir.
- (14) Kredi kartları pazarında talebin yaygınlaşması ve pazarın büyümesi nedeniyle Bonus, World, Maximum, World, Advantage, CardFinans gibi kredi kartı markaları giderek daha da büyümektedir. Pazarın iç dinamiklerinden kaynaklanan büyümeye ek olarak Bonuscard, Maksimum, Advantage ve Axess'in pazar paylarını bankalararası işbirliği sözleşmeleri vasıtasıyla büyüttükleri bilinmektedir. Bu nedenle kredi kartları pazarında pazar payı rakamlarının yalnızca kart sistemleri (Bonus/World/Axess/Maximum/Card Finans/Advantage) ele alınarak gözden geçirilmesi ve bu rakamların ne ölçüde bir yoğunlaşmayı işaret ettiğinin değerlendirilmesi yerinde olacaktır.
- (15) Dosya mevcudu bilgilere göre, zaman içinde pazar gücü World kart sistemi lehine değişmektedir. HHI oranı 2011 ile 1800'ün üzerinde bir değerde durmakta ve rekabetçi olmayan bir pazar yapısına işaret etmektedir. Ancak, büyük ölçekli bankaların kurduğu beş kart sisteminin bulunduğu pazarda, küçük-orta ölçekli bankaların Türkiye çapında bu denli yaygın bağımsız bir ağ yapısı oluşturması yüksek maliyet gerektirmekte ve bu nedenle sektör oyuncuları tarafından ekonomik olarak makul bulunmamaktadır. Bununla birlikte, pazarda bu beş kart sisteminin içinde bulunmayan gerek ilgili beş bankanın gerekse diğer bankaların çıkardıkları farklı özellikte (ulaşım kartları, Akbank'ın Fish kartı, Halk Bankası'nın paraf kartı vb.) kredi kartları bulunmakta ve tüketici tercihleri bu yeni kartlara da yönelmektedir.
- (16) Bildirim konusu işlem incelendiğinde, yeni kurulmuş ve henüz kredi kartı bulunmayan Odea Bank'ın Axess kredi kartı ağına dahil olmasının Akbank lehine ciro artışı sağlaması beklenmekle birlikte, farklı bankaların yeni ağlara üye olduğu, farklı ürünlerin piyasaya çıktığı sürekli devinim içindeki pazarın yapısını daha az rekabetçi bir hale dönüştürmeyeceği değerlendirilmektedir. Bu nedenle, ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı ve muafiyetin bu koşulunun sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması

- (17) Sözleşme ile birlikte Akbank çok markalı kredi kartlarına yönelik üye işyeri edinme pazarında kapalı ağ olarak faaliyet gösteren işyeri ağını Odea Bank kredi kartı kullanıcılarına açmıştır. Bu şekilde Odea Bank mevcut üye işyeri ağını büyütme gerek kalmaksızın ihraç ettiği kartları Akbank'ın ağına kullandırma imkânına sahip olmuştur. Sözleşme'de, Odea Bank'a ilgili ürün pazarında Akbank'ın belirlediği koşullardan daha cazip koşullar sunmaması amacıyla getirilen bazı kısıtlamalar mevcuttur. Bundan başka Sözleşme'ye göre Odea Bank, Bank'ö Card Axess kredi kartları için Akbank'ın Axess kredi kartları için belirlediği fiyatlandırmaları uygulamakla yükümlüdür.
- (18) İşlemin niteliği gereği, Akbank'ın Axess ağına dâhil edeceği ve aynı fırsatlarından faydalandığı rakiplerinin kendisinden daha makul üye işyeri fiyatlaması sunması durumunda üye işyeri edinmede zorluk yaşayacağı düşünüldüğünde, getirilen bu kısıtlamaların böyle bir işbirliğinin yapılması için makul ve gerekli olduğu anlaşılmaktadır. Aksi takdirde Akbank'ın böyle bir işbirliği için motivasyonu olmayacak, diğer taraftan da Odea Bank'ın Türkiye pazarında tek başına pazarda öncü olan rakipleriyle aynı etkinlikte faaliyet

13-55/769-328

göstermesi de oldukça zor olacaktır. Sonuç olarak, işbirliği ile elde edilen ekonomik iyileşme ve tüketici faydaları göz önüne alındığında, sözleşmedeki rekabet kısıtlamalarının rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmadığı kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (19) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
1. Akbank T.A.Ş. ile Odea Bank A.Ş. arasında 09.04.2013 tarihinde imzalanan Bank'o Card Axess Kredi Kartı İşbirliği ve Marka Lisans Sözleşmesi'nin, taraflarının rakip teşebbüsler olması nedeniyle, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına,
  - (20) 2. Bununla birlikte, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle, bildirim konusu sözleşmeye bireysel muafiyet tanınmasına
  - (21) OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.